

Boek : *Samen tot aan de meet. Alternatieven voor zittenblijven.*

Auteurs : Goedroen Juchtmans, Barbara Belfi, Bieke De Fraine, Mieke Goos, Heidi Knipprath, Anneloes Vandenbroucke, Bengt Verbeeck (Red.), 2011, [Garant](#).

ISBN: 978-90-441-2743-0

Bespreker : Guygonne Borrey, klinisch psychologe.

Datum : September 2012.

. In een notendop...

Het thema van dit boek is zittenblijven. De auteurs hebben de bedoeling om alternatieven voor zittenblijven aan te reiken. Het boek bevat drie grote delen. In een eerste deel wordt het raamwerk voorgesteld: het centrale doel is om met een groep leerlingen 'samen tot aan de meet' te gaan. De strategie om dit te doen, is zittenblijven vervangen door alternatieven die het individuele leerproces versnellen en verrijken. Om deze strategie in de praktijk om te zetten, zijn een aantal bouwstenen beschikbaar. De concrete realisatie van 'samen tot aan de meet' gebeurt via vier implementatiefasen. In het tweede deel worden deze implementatiefasen zorgvuldig uitgelegd. De implementatie gebeurt allereerst op het niveau van het hoofd. Dit betekent dat zittenblijven op school geproblematiseerd wordt. Vervolgens

wordt de implementatie op het niveau van het hart aangepakt: de weerstanden die bij de betrokkenen aanwezig zijn, worden omgebogen tot motivatie. In de implementatiefase op het niveau van de handen worden bouwstenen gekozen die uitgewerkt en uitgevoerd worden. Tenslotte wordt een proces- en een productevaluatie gemaakt. In het derde en laatste deel van dit boek wordt ingegaan op de juridische omkadering van een ononderbroken individueel leerproces.

- 👉 *Wetenschappelijk boek*
- 👉 *Voor schooldirecties, pedagogisch begeleiders, CLB-medewerkers... die zwakke leerlingen willen ondersteunen*
- 👉 *Theorie en praktijk; heel concreet, is een échte handleiding*
- 👉 *Vlot geschreven; overtuigend en uitnodigend*

. Over de auteur (s)...

Goedroen Juchtmans, Heidi Knipprath en Anneloes Vandenbroucke zijn verbonden aan de onderzoeksgroep 'Onderwijs en Levenslang Leren' van het HIVA (K.U.L.).

Barbara Belfi, Bieke De Fraine en Mieke Goos werken bij het Centrum voor Onderwijseffectiviteit en -evaluatie van de K.U.L.

Bengt Verbeeck is als onderwijsjurist verbonden aan de Vakgroep Publiekrecht van de Universiteit Gent.

. Zeker lezen?

In dit boek wordt de vraag gesteld of zittenblijven eigenlijk wel zinvol is, of het een effectieve strategie is ter remediëring van een leerachterstand. Het antwoord op deze vraag is een duidelijk 'nee'. De auteurs beweren dit niet zomaar. De pro's en contra's van zittenblijven worden vanuit verschillende perspectieven besproken en er wordt bekeken of deze opvattingen stroken met de empirische gegevens. De gedane uitspraken zijn dus duidelijk gefundeerd.

Het tweede deel is bijzonder knap geschreven! Bij de bespreking van elke implementatiefase wordt allereerst achtergrondinformatie gegeven en worden vervolgens mogelijke acties besproken. Elk schoolteam kan na het lezen van dit boek direct aan de slag. De auteurs beschrijven heel concreet wat er in elke fase moet gebeuren. Hoe maak je een beginanalyse? Hoe kom je tot een diagnosekader? Hoe geef je een antwoord op die diagnose of hoe stel je een prognose op? Welke bouwstenen kunnen gebruikt worden, welke alternatieve interventiestrategieën voor zittenblijven zijn er? Belangrijk bij dit laatste is dat de auteurs duidelijk stellen dat het hier om mogelijke acties gaat waaruit elke school zelf een keuze kan maken. De voorgestelde bouwstenen zijn in onderzoek wel allemaal effectief bevonden en dat is zeker een voordeel voor wie 'samen tot aan de meet' wil realiseren. Het is niet meer nodig om zelf het warm water uit te vinden. Tenslotte wordt beschreven hoe de uitwerking van 'samen tot aan de meet' geëvalueerd kan worden.

Ook het derde deel heeft een duidelijke meerwaarde. Het bespaart schoolteams de moeite om zelf uit te vissen of het juridisch wel mogelijk is om zittenblijven te vervangen door alternatieven.

De beschreven interventiestrategieën in dit boek zijn vooral bedoeld voor het basisonderwijs en de eerste twee jaren van het secundair onderwijs. Elke school die er reeds van overtuigd is dat zittenblijven zoveel mogelijk beperkt dient te worden en die tot actie wenst over te gaan, koopt best deze uitgave. Voor wie minder overtuigd of zelfs radicaal tegen is, kan dit boek alvast de aanzet zijn om de eigen, vaak diepgewortelde, opvattingen in vraag te stellen. Ik ben er zeker van dat heel wat mensen over de streep zullen getrokken worden om samen tot aan de meet te gaan!

Te onthouden

- Bevinding 1: Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat leerlingen niet gebaat zijn bij zittenblijven. Op korte termijn lijkt zittenblijven een gunstig effect te hebben, op lange termijn is dit echter niet het geval. Het is dus belangrijk om deze onderwijspraktijk niet langer als vanzelfsprekend te beschouwen maar ze in vraag te stellen en te problematiseren.
- Bevinding 2: Anderzijds toont onderzoek ook aan dat zwakke leerlingen niet gebaat zijn wanneer ze zomaar overgaan. Daarmee worden de leermoeilijkheden immers niet aangepakt en zolang dat niet gebeurt, zullen leerlingen niet beter leren.
- Bevinding 3: Implementatie van 'samen tot aan de meet' vereist een gedeelde visie. Niet alleen de directie en de leerkrachten moeten overtuigd zijn dat er alternatieven zijn voor zittenblijven maar ook de ouders en de leerlingen. Het is belangrijk dat kansarme ouders en maatschappelijk kwetsbare leerlingen bevroegd worden en actief betrokken worden bij de implementatie.

 Zittenblijven is geen effectieve onderwijsstrategie!
 Pak de leermoeilijkheden aan!
 Zorg voor een gedeelde visie bij alle betrokkenen!